

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра історії, археології, інформаційної та архівної справи

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва курсу	Пам'яткознавство
Викладач	Тупчієнко Микола Петрович, кандидат історичних наук, доцент кафедри історії, археології, інформаційної та архівної справи
Контактний тел.	+38(066) 6424-12-19
Е-mail:	tupchy_mp@ukr.net
Обсяг та ознаки дисципліни	Вибіркова дисципліна, змістових модулів – 2. Форма контролю: залік. Загальна кількість кредитів – 4, годин – 120. Формат: очний (offline / face to face) / дистанційний (online). Мова викладання: українська.
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку, розміщеному в інформаційному ресурсі moodle.kntu.kr.ua; у режимі відеоконференцій Zoom, через електронну пошту, Viber за домовленістю.
Пререквізити	Для вивчення курсу здобувачі потребують базових знань з археології та давньої історії України та музеєзнавства

1. Мета і завдання дисципліни

Мета - створення цілісного уявлення про історію вивчення, збереження та дослідження усіх видів пам'яток на теренах України впродовж різних історичних періодів; діяльність теоретичного та практичного характеру державних структур, громадських товариств, суспільства загалом, спрямована на виявлення, облік, вивчення, збереження, охорону, популяризацію, використання об'єктів української та світової культурної спадщини.

Завданнями дисципліни є:

- володіти основними правовими засадами пам'яткознавства;
- оволодіти термінологічним апаратом пам'яткознавства.
- засвоїти історію становлення пам'яткоохоронних справи;
- опанувати необхідні знання, пов'язані з визначенням типів пам'яток
- засвоїти методику обстеження та оцінки стану пам'яток;
- розуміти основні принципи управління пам'яткоохоронною справою;
- знати основні етапи роботи з пам'ятками різних типів та категорій.

1. Результати навчання

- У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен

знати:

- предмет і завдання методології пам'язнавчих та пм'яткоохоронних досліджень;
- характерні відмінності різних типів пам'яток;
- відмінності емпіричних і теоретичних методів проведення дослідження;
- основні принципи та їх діалектику в археології;
- особливості руху пам'яткознавчої інформації
- базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно просторового та візуального середовища.
- основні класичні та сучасні категорії й концепції пам'яткознавчої науки;

уміти:

-формулювати цілі особистісного і професійного розвитку та умови їх досягнення, враховуючи тенденції розвитку галузі професійної діяльності, етапів професійного зростання та індивідуально-особистісних особливостей;

-адаптувати творчу (індивідуальну та колективну) діяльність до вимог і умов споживача. проводити аналіз та систематизацію зібраної інформації, діагностику стану збереженості матеріально - предметної структури твору мистецтва, формулювати кінцеву мету реставраційного втручання.

-датність використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності;

- визначати інформаційний потенціал пам'яток різних типів
- застосовувати на практиці методи пам'яткознавчих досліджень;
- дотримуватися процедури відповідних досліджень на пам'ятках різних типів і періодів

набути соціальних навичок (soft-skills):

- здійснювати професійну комунікацію, ефективно пояснювати і презентувати матеріал;
- взаємодіяти в професійному середовищі археологів та істориків.

3. Політика курсу та академічна доброчесність

Очікується, що здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлювати наслідки її порушення.

При організації освітнього процесу в Центральнoукраїнському національному технічному університеті здобувачі вищої освіти, викладачі та адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу в ЦНТУ; Положення про організацію вивчення вибіркового навчальних дисциплін та формування індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти; Кодексу академічної доброчесності ЦНТУ.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1 Терія пам'кохнавства

Тема 1.Предмет, об'єкт і завдання курсу

Тема 2.Основні поняття «пам'яткознавство», «пам'ятка», рухома і нерухома пам'ятка, пам'ятка загальнонаціонального та місцевого значення, культурна спадщина тощо

Тема 3 Наукове та суспільне значення пам'яткознавства

Тема 4 Проблеми класифікації історико-культурних пам'яток

Тема 5 Критерії відбору пам'яток: історична цінність, наукове значення, естетичні якості.

Тема 6Поєднання в одному об'єкті різних типів пам'яток.

Тема 7. Класифікація об'єктів культурної спадщини за типами.

Тема 8.Споруди (витвори), комплекси (ансамблі), визначні місця, меморіальні комплекси.

Тема 9. Пам'ятки монументального мистецтва

Змістовий модуль 2. Правові засади пам'ятокознавства

Тема 10. Міжнародне пам'яткоохоронне законодавство.

Тема 11. Конвенція «Про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини» (1972 р.), «Список всесвітньої спадщини» і «Список всесвітньої спадщини під загрозою»

Тема 12. Сучасні світові тенденції в охороні світової культурної спадщини

Тема 13. Правові акти Ради Європи про охорону пам'яток археології

Тема 14. Заходи попередження й боротьби з нелегальними археологічними розкопками.

Тема 15. Заходи по врятуванню пам'яток археології, що знаходяться під водою

Тема 16. Конвенції «Про охорону європейської археологічної спадщини» (1969, 1984)

Тема 17. Реституція культурних цінностей. Історичні приклади реституції культурних цінностей.

5. Система оцінювання та вимоги

Види контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю здобувачів, усне опитування, письмовий контроль.

Рейтинг студента із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною системою, у тому числі: перший рубіжний контроль – 50 балів, другий рубіжний контроль – 50 балів.

Семестровий залік полягає в оцінці рівня засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу на лекційних, практичних, семінарських або лабораторних заняттях і виконання індивідуальних завдань за стобальною та дворівневою («зараховано», «не зараховано») та шкалою ЄКТС результатів навчання.

6. Рекомендована література

Основна

1. Гаврилюк С. В. Питання охорони історичних пам'яток у діяльності державних установ і громадських організацій в Російській імперії (друга половина ХІХ - початок ХХ ст.). *Студії з архівної справи та документознавства* / Держкомархів України; УНДІАСД ; Європейський унг; редкол.: І.Б.Матяш (гол. ред.), Н.М.Христова (заст. гол. ред.), та ін. К., 2002. Т. 8. С. 147-153.

2. Горбик В. О. Проблеми дослідження і збереження пам'яток історії та культури в Україні / В. О. Горбик, Г. Г. Денисенко. *Укр. іст. журн.* 2004. № 2. С. 133-144.

3. Денисенко Г. Підготовка «Зводу пам'яток історії та культури України» : наукові напрацювання та перспективи України. *Краєзнавство.* 2012. № 3. С. 118-125.

4. Загальнодержавна програма збереження та використання об'єктів культурної спадщини на 2004-2010 роки. Закон України. *Голос України.* 2004. 4 червня. С. 22-23.

5. Заремба С.З. Українське пам'яткознавство : історія, теорія, сучасність. К., 1995. 289 с.

6. Зарубіжний досвід збереження нерухокої історико-культурної спадщини. *Історико-культурна спадщина України : проблеми дослідження та збереження.* К., 1998. С. 91-103.

7. Заремба С. Нариси з історії українського пам'яткознавства. К., 2002

8. Основи пам'яткознавства / Під заг. ред. Гріффена Л. О., Титової О. М.. К., 2012.

9. Прибега Л. В. До питання термінологічних визначень у пам'яткоохоронній методиці // *Праці Центру пам'яткознавства.* 2003. Вип. 5. С.18-32

Інформаційні ресурси

1. <http://www.nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського
2. <http://www.nbuv.gov.ua/portal/libukr.html> – каталог національних бібліотек та інформаційних центрів України
3. <http://www.nbuv.gov.ua/portal/libweb.html> – каталог національних бібліотек країн світу

4. <http://www.nbu.gov.ua/portal/books.html> – каталог електронних бібліотек України
5. <http://www.friends-forum.com/forum/printthread.php?t=5838&pp=30> – енциклопедії та словники
6. <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/> – електронні наукові видання НБУ ім.В.І.Вернадського
7. платформа «Google Arts & Culture»
8. застосунок «Historipin»

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри історії, археології, інформаційної та архівної справи Протокол. №1 від «29» серпня 2024 р.